

علوم غزته سي

العدد - ١٧

بن اصول فقهی و فقهی ثناء ایتدم و ایدرم لکن ادبیه
و قواعد عربیه اوزره بناء اولمنش اصول فقهی دکل
آنجق اشباه کبی کتابلرده بر طاقم قواعد معقوله وار یا
اشته آنلری که کاتب چلبه نک کشف الظنون ده
تحقیقته اصول فقه اویله قواعد در دیدیکی کج
بن ده ثناء ایتدم

ادبیه اوزره بناء قلنات احکامی رد ایدم

ایدم . چونکه ضعیفدر یقیلاجق . شویارم فقیرتر
دین نامیل ملوندرمق استبورل دینی دخی یقاجقلر
سید شریف جرجانی (رح) مطالع حاشیه سنده
منطقک درجه قوتی بیان ایتدیکلی حیره ده دیدی که
« علومک بخت و سند و بیان جهتلبیلک زیاده ضعیف
واوهنی علوم عربیه در و علوم عربیه اوزره بناء قلنات
علومدر »
دیدک که بزم علم فقهه الکی ضعیف علمدر زیرا اصول فقهیه

اصول فقهك مبنای اعظمی ایسه علوم عربیه در یعنی
ادبیه در (کما فی ارشاد القاصد) بوسبیدندر که

اختلاف چوق اولشدر .

نه دیمک . مثلا آبدست ده ترتیب فرض می
دکلمی . شافعیله دیدیلرکه فرضندر زیرا آیت وسوره

(فاغسلوا وجوهکم وایدیکم الی المرافق وامسحوا
برؤوسکم وارجلکم الی الکعبین) فاغسلوا امرنده کی

ف اداتی ترتیب دلالت ایدر . حنفیله دیدیلرکه

ترتیب فرض دکلدر زیرا معطوفلرده و ادالت

مطلق جمع ایچوندر ترتیب دلالت ایتمز .

اشته مسئله نک سندی و محبتی ادبیه در که ادات

دلالتندن عبارت .

عبادات ده بویه . پک اعلا وارسون اولسون

فقط احکام دنیویه ده دخی استدلال بویه قواعد

عربیه اوزره در . بوند ایچون اولسون . لکن برکزه

معاملات دنیویه بی دخی فقه کتابنه صوقاراق

یعنی معاملات اخروییه ایله قارشیدنیراق یانمشلر

عبارتہ دائر اصول استنباطک تحتہ احکام دنیویہ
 دخی صیقتہن قالمش کاشکہ وقتہ بربرندان
 آیرلش اولایدی . چونکہ شمدی یہ دک مثلاً
 علم سیاستی جغرافیہ و تدبیر ثروت و اخلاقیات
 مبادی سندن چیقارمغہ چالی شوردہ آدم عقلی
 بر مملکت اداره سنہ موثق اولوردق . باقی کزبات
 کلاندرہ حالابر احکام دنیویہ بی معاحل ایدر ورموزات
 استخراج ایلرگی عربی عبارتہ لک صیغہ وادانتری عبارتہ
 چیقارہ کلیورز .

عجبا اویہ قواعد عربیہ اوزره بنار اولنان علم احکام
 یقلمارمی بوکادین نامی ویریلورسہ دینی دخی برابرجه
 دویر مزمی . یقلمیور . زیرا سید سندک دیدیلی کچی
 اضعف وادهن اوزره کویا بیت عنکبوت اوزره مینی

برمسئله نک ایضاحی شویله درکہ متأخرین فقہار
 دوشونوب طاشنوب عجبا مجتہدین مشہورہ کندیماندر
 احکام دینیہ بی شریعتدن یعنی قرآن وحدیثن طریق

استنباط ایدر لری بر طریق استنباطی بولق استدیلر
 نهایت اصول وقواعد تحتیه قویمغه چالش دیلر
 دیدیلرکه طریق استنباط واجتهاد ده اصول قرآن
 حدیث واجماع در و قیاس در .

قرآن دن استنباط نصل اولور . بو کاداسر بر اساس
 وضع ایتدیلر . دیدیلرکه قرآنک نظمیه دخی کلام الله
 اولوب ایچنده حسب التصاریف و بلا معنی و بی مطالعه
 استعمال اولمنس هیچ بر کلمه وادات و حرف یوقدر
 مادام که لفظ و معنای کلام و قرآن دیدیلر بولعقاده
 مجبور کی اولدیلر .

اشته بواسیاس اوزره قرآنک نظم و دلالتی اون آلتی
 وجهه تقسیم ایلوب هر بر قسمدن احکام استنباط
 ایلدیلر .

وجهه شونلر در

۱- یعنی برنر فلان کلمه ده کی با زائد یا خود لام
 زائد فلان دیان مفرله پک طاریلورلر .

وجوه نظم حسب المکينة واللغة وجوه بیان النظم وجوه هلا مقایلی

خاص ظاهر خفی

عام نص مشکل

مشارك منشر مجمل

ماورد محکم متشابه

وجوه استعمال النظم وجوه استدلال

حقیقت عبارة

مجاز اشارة

صریح دلالة

کنایة اقتضاء

برده بشیخی قسم عدد اولی شدرکه جمله اقسامی شاملدر

اردخی درتدر . مواضع . ترتیب . معانی . احکام .

حدیثه دخی بوجه اقسامی اعتبارایتدیر .

اقسام مزبوره بیانن برعلم کی تدوین ایلدیر واسمه

اصول الفقه دیدیر که علم فقه بواصولد

چیتاریلان احکامدر .

اول فقه نه دن عبارت ایمش آکلاشلایه شمیدی بن دیرم که
 اصلیتونک نظمه دخی قرآن و کلام الله دیمیری عجایب
 دکلومی . بریاندن علم عقائد که علم کلام بو قوی ردایتمی
 زیرا کلام ده ثابت برمسئله درک کلام الله تسبیحی
 سمعیاتدن اولوب معناسنه کلنجی بـ حرف و بی نظم کلام
 نفسی دیملان مدلول معنادن عبارتدر . شویده که
 حادث ایلد قائم اولان هرشی حادث در حروف و کلمات
 و اصوات حادث اولان فاخر وقاری و کاتب ایلد قائمدر
 همه حادثدر آنجق اقیما الصلوة اووجود معناسنه
 اولان امریت بزمه قائم دکلدر حسب الاعتقاد
 الله امرور عامریت انکه قائمدر اشته کلام الله
 تعبیرنده معنا و ارایسه بو مقدا رجه در نه که ابن حجر
 هیشی حد اربعین نوی شرحنده بویله جه ایضاح ایتدی
 که علم کلامک تدقیقی دخی بو مرکزده در .
 حاصل علم عقائد لفظ و نظمی کلام طانیماز .
 مسئله نک اساسی بو مرکزده اولدیفنی حالده باقیکن
 صکره دن نه لر اولدی یوقا روده تعریف ایتدیکم و جهله

نظم ده بر کلمه و بر حرف و بر ادات یوقدر که بر حکمی یا بر حکم
 اشاره و یا دلالتی و یا خود اقتضائی متضمن اولیاً سوت
 دیوایدیلان اعتقادی احادیثه دخی ایتد کدن حکمه
 کندیلرینه حسن ظن اولنان ذواتک عریجه سوبلدگری
 عباره لرده دخی اعتبار ایلدیلر . مثلاً ابو یوسف
 شویله تعبیر ایتدی برنده کی لام حباره تعلیل ایچوندر
 کیمی دخی یوق عاقبت ایچوندر کیمی ده یوق فلان فلان
 ایچوندر دیه مجاذلات ایله بربرینه مخالف احکام
 چیقارتدیلر . حاصله لامر قار وارر شوغالریله
 اصول فقه تدوین اولندی .

عجبا بویله قواعد عربیه اوززه بنار اولنوبده صنیفه داران
 مجاذلاتدن چیقارتیلان احکام دنیویه ایله پردولت
 اداره ملک ایده بیلورمی . ایذه مرز . چونکه
 بروقده ایده مدی . هر دولت فرسدن ورومدن
 وفلانندن درمه چایتمه طویلاردیغی نظاملر و قانونلرایله
 اداره ایتدی . حالا استانبول فرانسزدن ترجمه
 ایتدیکی بعضی قوانین ایله آیدوب کیدر .

دشا ایدر و کیده می . مسئله بولامدر فائر غوغا لرنده
 قالمادی بک عجائب عجائب استخراجاته دخی یکدی
 ادبیاتک تحفلمندن اولان قلب و تصنیفدر واجبده حسابدری
 یله مسئله یه قاربشدی . علمارنک اذهان اویله تحفلمدر
 طولدی حقه علی القاری قرآنده کی طه کلمه سنک
 یا ایرها البدر ایله تفسیرنی ایراد ایتدی . دلیل .
 شوکه طه ایجد حسابدری حلقوز هر بش جمع اولندوقده
 اون درت ایتیمی نمر دخی آیک اون دردنده بدر
 اولمازنی . اشته معنا اویمیش کتمش (لما ذرغ الشفاء)
 ینه علی القاری درکه الحمد لله معناسنی انزلک محمدی
 یانیدی . دلیل . آل حرف تعریف دکل می جمیر
 لغتنده م حرف تعریف اشته آل تعریفن م تعریفه
 فک تحویل ایت (اگر تحویل ایدرسه) محمد اولور (معنی
 حرکات و سکنا دخی بوز) (کذا فیہ)
 برادرینجا قدری یا لکن نظم عربی دستکاهی چیقار مغنه
 محصور دخی قالمادی فارسی دستکاهلری ده ایشلادی
 اسمعیل حقنک مشوی شرحه مراجعت ایدیکر

بشنوازی ده کی ب وشن اجد حسابیه نه معانی
افاده ایدیور کوریکز .

اشته شرقك دستگاههای عقولنده بویه استخراجات
قاشلری طوقمفده ایکن عربك یعنی اوروپا نك مطابق ازها
اسباب ثروت واسباب معوریت و کولکرده قواعد هیئت
استخراجیه مشغول ایدیلر . عجبا قنغ طرف کارلر چیقت
هده شوراسنی ایوبیلورم که استانبول دن بومبایه دك
۶۱۰۰ فرسخ یولدن ۴۸۰۰ فرسخن فرنگلر تنزیل
ایتدی یعنی سویش جدرلی آنرا چدیلر دنیای
کسان کونده طولاشمانك اسبابنی آنر بولدیلر
سیال برقیه بی آنر تسخیر ایتدیلر .

ایواه که پوبازیچه ده برلرینه یامدق
زیرا که زیان اورته ده پیلم نه قراندق

محدثن چیتدق ها . دونه لم .

ادت برینك خاطرینه کله بیلور که او یله قواعد عربیه به منی
ارلان فقه درت امامك مذاهبنده نصل قالدی

بیکرجه مذاهب پیدا اولمالیدی

اولمادی می یا ابن منذرک اشراف فهم کتابی مطالعة
اولنسون نیچه مذاهب اسلاف کوریلور ابن حزمک
تحلی کتابنه نظرایدنسون نه قدر مذاهب الکلاشیور
درت مذهبه باغلاویوب باب اجتهادی سدایدنر
پادشاهلردر که افکار مختلفه به دوشان خلق اداره دن
عاجز قالدیلرده قهرراً وجبراً اوقیری قیادیلر .

بزقرآن محفوظ ومعظم بیلورز عمل دخی ایدرز
فقط قرآن نه نطق ایتدیسه اشته اوقدر . ارنطقدن
مفهوم نه ایسه اشته اوقدر

احادیثه کلنجه . نه دن بیللم که پیغمبریز (عم)
صبیح بویله دیش واقعا بخاری و مسلم و ابن حبان
وابن خزیمه وابوعوانه و حاکم کی منذات
و مستدرکات کتب صحیحه مزوار فقط بوذالتردی
پیغمبری کورمدیلر آلفه دن بیلسونر .

بر حدیث صحیح دیند که محدثین اصطلاحی صحیحاً
 نم نبینند (عم) صدورایتی دیک اولمایوب (چونکه
 غایب نصل حکم اولنور صحابه لکتاب یازوب قید ایتدی)
 آنجق روایت ایدن راویلرک حاللری اعتمادده لایق دیمکدن
 عبارتدر . علی القای موضوعاتک مقدمه سنده
 دیدی که محدث اصطلاحنده بر حدیث صحیح دیک
 آنجق راویسنده شروط اعتماد وار دیمکدن عبارتدر
 یوقسه صحیح دیدیکمز حیثیث نفس الامرده موضوع
 و موضوع دیدیکمز صحیح اوله بیلک احتمالدر .
 کبار محدثین تذبیه ایدرلرک سرکتابه اعتماد ایدوب حدیث
 امامالی ... حقه صحیح دینلن کتابلرده بیله نیچه
 کذب و دروغ وار . ازان جمله حالک مستدرک
 که صحیح اسمنی آدیغنی حالده ایچنده حدیث نبوی دیو
 بر طاقم بدلاجه لافلر وار . جمله دن بری شور وایتی که
 ۹ خبرنا اسمعیل بن محمد الشعمری خبرت
 عن محمد بن شجاع الثلجی خبرت حسن بن هلال
 عن حماد بن سلمة عن ابی الهمزم عن ابی هريرة

رضی) قیل یا رسول الله ^۱ مِمَّ رَبَّنَا قال ^۲ من ماء
مرور لا من ارض ولا من سماء خلق خيلاً فاجراها
 فمرقت فخلق نفسه من ذلك العرق (

هیچ بویله دیوانه به لقردی اولورمی الله برآت یارتمش
 آنی تو شدرمش تو شدرمش درلتمش ده آنک
 دریندن کندی نفسنی یارتمش .

اشته صحیح دینلان مستدرک حاکم بویله هذیان یارزی
 محدثین بوا تعقیب ایدوب رد ایتدیلر ابن جوزی
 بوحدیثی نقل ایدوب موضوع در دیدی وراویسی
 اولان محمد بن شجاع کذب ایله مترهم اولدیفنی نقل ایتد
 و مسلمان اولان بویله افتراء ایده مز ^۳ دیدیک

سیوطی ^۴ اللائی المصنوعة کتابک ابتدا سنده بوحدیثی
 نقلدن صکره ^۵ عقلی اولان بویله افترایه جسارت ایدمز
 دیدی عبد الغنی نابلسی برهان الثبوت نام
 تألیفنده روای مومی الیه خالکه طمن ایدوب
 دیدی که ^۶ ای عاقل دقت ایت که هاتج مستدرک
 کی بر کتابده نه لر روایت ایتدی و یازدیفنی شیئک

مناشی بر کره سوال ایتوب بخرد خواجه سنده حسن ظن
 ایله قید ایتد کدن ملکه (الرمطلع اولمشه) رد
 و جرحدن دخی سکوت ایتدی قالدی که حالکدت
 بشقه محدثد دخی مؤلفاتلرنده نیچه کذب و دروغی
 حدیث دیه نقل ایتدیلر قطعا بحث و تفتیش ایتیلر
 اشته بون بویله بیلوبنه هر کتابده کوردیکل حدیثه اعتماد
 ایتنه بویابده نهایت درجه یه قدر تفتیش و تحریک
 و از کچه)

مادام که بحث بورالره قدر کلدی آرتق ابر الفریح ابن
جویری نلک اول موضوعاتنده یا زدیغنی بیعتی ترجمه
لزوم کورندی تاکه ذهنلرده بیعت واستکنه ایچون
بر باعث حاصل اوله

ابن جویری

۶ روایت ایتد کله حدیثلرده موضوع و کذب و مقارن
 ارتکاب ایدن راویلریش قیامد
 (۱) قسم اول شول صافدرونلر که غلبه زهدله

حفظ و تمیزدن غفلت ایتدیلر بونلردن بعضیلرک
 وار که کتابدی ضایع و یا محترق اولدقدن صکره ازیردن
 حدیث روایتند قالقیشوب گاه مرسلای مرفوع و مرفوعی
 مرسل و گاه مرفوعی مسند قیلوب بعضکره و بعضی دیگره
 مزحاج و درجه قارمه قاریشق ایتدیلر

(۴) قسم ثانی علم روایتدن بهره لری اولمادیغندن
 چوق خطا و قسم اول کی خلط و غلط ایلدیلر

(۵) قسم ثالث مقدمات معتبر و معتد ذوات ایکن
 اواخر عمر لرنده ذهنلرینه ضعف و خلط طاری اولمفلر خطا یلیدیلر

(۶) حقیق و عقلی غایب اولان کساندر که بونلر فرق کیره
 بعضینه شویلا روقو ۴ دیرلر نه اولدیغنی یلییرک اولیرجه
 اوقور کیدرلر . حت بعضیلری کورلشدر که کندی و لدلری
 بر حدیث اویدیروب خبر ویرر بونلرده ازیرلرلر

(۷) قسم خامس کذب اولدیغنی بیلرک قصد آروایت ایلر

بوندل اویچ فرقه در

۳ فرقه اولی . کرجک صانارق روایت ایتدیلده مکره دن
خطارلرینی آکلادقلری حالده ناسک تعیب و تغلیطندن
عارایدوب سوزلرینی کبرو آلاما یلیر خطارلرینی ترویجه
اسرار ایلدیر

۴ کذب اید معروف اولان راویلردن حدیث نقل ایدگی
وقت ناسه قبول ایتدیرمک ایچون بیک و صدقه معروف
ذاتردن برینه اسناد اید روایت ایتدیر (تدلیس)
بوندلر دن پک چوغنی وارک هیچ ملاقات ایتدیلگی ذواتدن
حدیث روایت ایدر . مثلاً ابراهیم بن هدیہ حضرت
آنس دن حدیث نقل ایدر . حالبوکه زرده کوردی .

۵ فرقه ثالثه خطار و سهوا ایتدیر و تدلیس و غی ایلدیر
آنجنق قصداً احادیث وضع ایتدیر یا خود بعض
احادیثی تغیر و تحریف ایلدیر بو طاقم مفتریلر
صنفدر

۶ صنف اول . زندیق که محضاً شریعت اسلامی
افساد ایلک و مسلمانلری شک و شبهه یه دشواریک

استرزار ایتک ایچون احادیث اویدیردیر عبدالکریم
 ابن ابی العوجار و بنت حماد بن سلمه بوقبیلدن ایدک
 حتی مرقوم ابن ابی العوجار فی طوتوب محمد بن سلیمان علی
 حضورینه کتیردکلرنده قتلیده امریوریلنجی مرقوم دیدک
 ۶ والله سزک کتابلریکزه دوت بیک قدر اویدیرمه
 حدیث صوقدم نیچه حلالی حرامه و نیچه حرامی حلاله چوردم
 نه که مرقومک بواقرارینه محدث ابن عدی نقل ایتدی
 خلفای عباسیه دن مهدی نک ۷ زنادقدن برک
 درتیوز حدیث وضع ایتش اولدیعنه بنم یا نمده افزار
 ایتشیدی اوحدیثلر شمدی ناسک اللرنده کتب
 معتبره کی تداول ایتکده ۸ دیدیکنی یه خلفا ردت
 جمع نقل ایتدی
 ح صنف ثانی مذاهب مختلفه اربا بندان کندک
 مذهبنه مابه الاستدلال اولوق اوزره وضع حدیث
 ایدلر ۹ نسبتد عین دن بر شخص معلوم بدعتندن
 سنه رجوع ایتدیکی وقت ۱۰ ای مسلمانلر دینلر
 شوعدیللر دقت ایدیلر دینلر کیملردن الیورکیز

زیرا بر توبه ایتمزدن اول خوشمزه کیدن هرشی ایچولت
 بر حدیث ایدوروق ۷ دیدیکنی عبدالله مقری یارزی
 ۸ ناسی خیره تشویق ایچون احادیث وضع ایتمکی جائز
 کورنلور بوصف زهاد و عباد آره سنده چوق بولنور
 ازان جمله ابوداود التیمی کیمبر قاتم کوندزلر صائم برزاهد
 اولدینی حالده احادیث وضع ایتمکیکنی عبد الجبار بن محمد
 نقل ایتمدی ابو عصمة بن مریم قرآنك سوره لینه بر طاقم
 فضائل بیان ایدرا حدیث روایت ایتمکده سن بو حدیثی
 عن عكرمة عن ابن عباس دیونقل ایدیورسك حابوکه
 آنلرده بویله فضائل سوره دار احادیث بوغیدی ۹ دیه
 سوال اولندقدده دیمشکه ۱۰ کوردیم که ناس قرآن او قوغ
 ترك ایدوب فقه و تاریخ اید اشتغال ایدیورلر آنلری
 ترغیب ایچون بو احادیثی وضع ایتم ۱۱ نه که مرقومک
 بو اقرارنی ابن عمار المروری نقل ایدر
 ۱۲ بر صنف دها وارک هر کوزل معنالی کلامی پیغمبره (عم)
 اسناد ایتمکی جائز کوردیلر
 ۱۳ بر صنف دخی بر عارضه ظهورنده چاباق قال رسول الله

دیوب بر حدیث دوزر لر بو صنفون نیچر لری ملوک
 و سلاطینه چاتمق قصدیه آللرک غرضلرینی ترویج ایدیه
 احادیث اویدر دیرلر کیمی دخی بر تئیزوب ذم ایتمک
 ایچون بر حدیث اویدیردس مثلاً سعد بن طریفک
 چوجغنه مکتب مزاجسی دوکدیکل وقت چابق
 احدثی عکرمه عن ابن عباس رضی الله تعالی عنهما
 عن رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم انه قال
معلموا صبیانکم شرارکم « دیشدر »
 ۶ بر صنف دخی کثرت روایت کورستورک ناسی تعجبه
 دشوروب حسن اعتبار بولمق امینه سید اختیار کذب
 ایتمشدر

۱ مثلاً ملا لطفی طرابلسی حاشیه سنده و ملا نوری آندک
 نقل اید نتایج الفنون ده حکمتی مدح ایتمک و هر کسی
 حکمت تشویق سور اید افلاطونک نبوتنه دار حدیث
 نقل ایتمدیر . عجبا قننی محدث بویله کذب و افترا ای ارتکاب ایتک
 غریبدرک شمدی استانبولده چیقان حدیق نام غزته
 ارح حدیث ساخته یی ومع الشریف یغ از طلالیسلک
 نبوتنی تصریح ایدر صورتده بار اید و دیگر ذها بعض اراجیفی
 و بعض کلمات عربیه ی حدیث دیو قید ایتدی (جهالت)

۷ علم و حفظ دشوار اولدیفندون خصوصاً کتب
صحیحہ قلیده مسطور احادیث بیلاذر چوقه بولدیفندون
هم ایسان همده هرکسک بیلدکی برشی اولسون زعمیده
برطالم احادیث وضع ایتدیلر . به اینک بیوکی بوهریفندون
کلدی

۸ بزم سحر بازخواجه لریمز (دیدي ابن جوزی)
بونلرک کیهی قصاص کیهی واعظ دخی دکل سائل در
(دیوبند)

برچوق کسانى مثال کتیردی و نهایت مجتهده دیدی لک
قرآن مضبوط و وقتید ملکوب اولدیفندون الایرشی علاوه
ایده میرپ ابیحی احادیث ادخالات ایتدیلر انشاءالله
علما نردن اهل تحقیق ظهرا یدوب نقیاتی تنقیح و تهذیب
ابدلر و صحیح اعلان و ایضاح و موضوعی رد و انضاح
ایلرلر شرقدرک زمانه مزده بویله محققانادر و عنقار
مغرب کیهی یا لکزا سبی متواتر قالمشدر (ب)
وقد کانوا اذا عدّوا ایلاً . فقد صاروا اعز من القلیل
(انتهی کلام ابن الجوزی . جوزی با تخیر .

شومقاله دن ایوجه آکلا شلدی که بر حدیثی قبول ایتماک ایچورت
 قرآنه عرض ایتماکدن بشقه چاره یوقدر قرآن که محفوظ ایتماک
 الاموافق ارلان حدیثی قبول ایدرز ؟ فاعرضوه علی کتاب الله
 حدیثی بزه بر چاره بی گورترم شد در
 دیمک که حدیث دخی قرآنه راجع و قرآنک تفسیری اولدی

قرآن بزه ^{مثلاً} ملکه عدالت ایدیکز انصاف ایدیکز احقاق
 ایدیکز دیرامرایدیر . اشته بر مقدار در بر . یوقسه
 بزه مملکتی شویله ولایتله سجاقله قضایه تقسیم ایدیکز
 شویله شویله ۸۸» بند اوزره اداره نظامنامه سی یاپیکز
 و شوقدر بند لرله ضبطیه قانونی یاپیکز دینو هکذا . وقت
 و حاله و مملکتک جغرافیا منه مطابق تفصیلات دیرمریا
 حالیکه بر مملکی اداره و ضبط و ربط ایچون نظام و قانون
 لازم کلنرمی .

خلاصه فقیده کی عباداتی معاملات دیریه دن آیروب
 دنیا په متعلق امور بی شقه جه و مستقلا مدوین ایتماک
 دیر و مستقلا مدوین عالمک مناسی ادبیه و قواعده عربیه

اولا یوب هر علم مبنای صحیحنه بنار اولنهای

مثلا علم سیاست داشته عقل و تجرب کوستریور که مبادیسی

اوج در (۱) جزایا (۲) تدبیر ثروت

(۳) اخلاق . شراحت علمك قضایای اجتماعی

ایته دیکنده جماعت متمدنه نك نظام سیاسی نتیجه سی

تبین ایور که علم سیاست دیدکاری بودر . داشته

بو بونلردن چیقار یوقسه ابر یوسفك عبارت سندگی

فا ادا تندن چیقماز . بویله در بومنه

۳